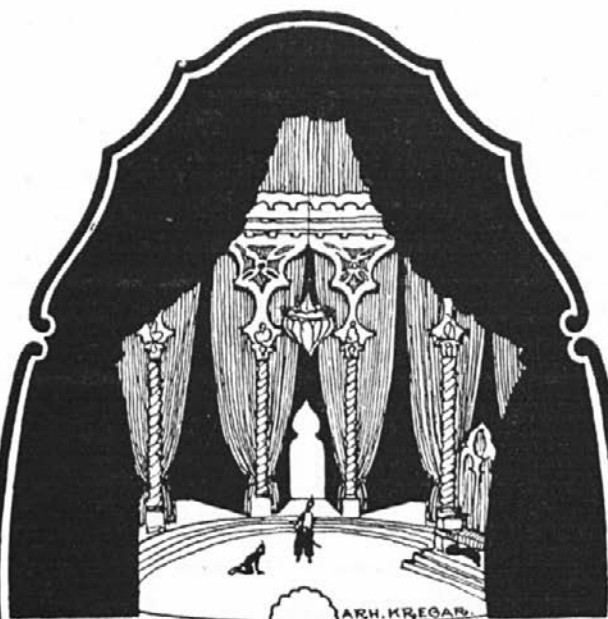

GLEBALIŠKI LIST.

IZDAVA UDRUŽENJE
GLEB. JERALGEV
MEŠTNIŲ UABOR
LJUBLJANA.

SEZONA
1922-23

ŠTEV. 6.

P. MAGDIĆ, Ljubljana

Nasproti
glavne pošte
Telefon 438.

Za gospode:
klobuki, cilindri,
čepice prvovrst-
nih tovaren.

Za dame:
plašči, kostumi,
obleke iz svile,
volne in trikot.

Perilo, nogavice,
rokavice, kravate.

Perilo, nogavice,
rokavice.

Dežni plašči,
dežniki, palice.
V vsaki ceni in
največji izberi.

Parfum, milo
in vsi
modni predmeti.

P. MAGDIĆ, Ljubljana

Nasproti
glavne pošte
Telefon 438.

👉 OGLAŠUJTE V 👉
„GLEDALIŠKEM LISTU“!

ŠIVALNI STROJI

MUNDLOS - ORIGINAL VIKTORIJA.

10 LETNA GARANCIJA

VSE VRSTE JEDILNEGA ORODJA. - VELIKA
ZALOGA ZLATNINE IN SREBRNINE.

JOSIP ŠELOVIN — ČUDEN,

MESTNI TRG 13.

LJUBLJANA

MESTNI TRG 13.

Spored

Drama:

November 21. torek	— Zaprto.	
" 22. sredo	— Živi mrtvec.	Red A
" 23. četrtek	— R. U. R.	Izven
" 24. petek	— Jack Straw.	Red D
" 25. sobota	— Ploha.	Red E
" 26. nedelja	— Krojaček-Junaček. (Ob treh popoldne.) Mladinska predstava.	Izven
" 26. nedelja	— Živi mrtvec. (Ob osmih zvečer.)	Izven
" 27. poned.	— R. U. R.	Red C
" 28. torek	— Zaprto.	

Opera:

November 21. torek	— Koncert ge Ade Poljakove.	Izven
" 22. sredo	— Sevilski brivec.	Red D
" 23. četrtek	— Jenufa.	Red B
" 24. petek	— Zaprto.	
" 25. sobota	— Prodana nevesta.	Red C
" 26. nedelja	— Madame Butterfly. Gostovanje ge Ade Poljakove.	Izven
" 27. poned.	— Zaprto.	
" 28. torek	— Sevilski brivec.	Red A

Najfinejša svetlobna telesa

za stanovanja, vile, banke, barè, kine itd. kakor:

lestence, namizne, stoječe svetilke i. t. d.

v vsakem poljubnem slogu, tudi po doposlanih načrtih izdeluje v
kovini, lesu, svili, steklu i. t. d. edina jugoslovenska

„Svetlobna industrija VESTA“.

Naročila samo na atelje „VESTE“, Ljubljana, Kolodvorska ul. 8/I.

ŽIVI MRTVEC.

Drama v enajstih slikah. Spisal L. N. Tolstoj.
Poslovenil V. Borštnik.

Režiser: PAVEL GOLIA.

I. slika. V stanovanju Protasova.

Jelizaveta Andrejevna Protasova (Liza)	ga Wintrova
Saša, njena sestra	gna Gorjupova
Ana Pavlovna, njena mati	gna Rakarjeva
Viktor Mihajlovič Karenin	g. Gregorin
Pestunja	gna Zbofilova
Sobarica	gna Gabrijevčičeva

II. slika. Pri ciganih.

Fjodor Vasiljevič (Fedja)	g. Šest
Afremov	g. Plut
Castnik	g. Cesar
Glasbenik	g. Karagjov
Prvi cigan	g. Terčič
Ciganka	gna Mira Danilova
Viktor Mihajlovič Karenin	g. Gregorin
Maša, mlada ciganka	ga Juvanova

Ciganski zbor.

III. slika. V stanovanju Protasova.

Jelizaveta Andrejevna Protasova (Liza)	ga Wintrova
Saša, njena sestra	gna Gorjupova
Ana Pavlovna, njena mati	gna Rakarjeva
Zdravnik	g. Danilo
Viktor Mihajlovič Karenin	g. Gregorin

IV. slika. V kabinetu Afremova.

Afremov	g. Plut
Stahov	g. Markič
Butkevič	g. Medven
Korotkov	g. Smerkolj
Fjodor Vasiljevič (Fedja)	g. Šest
Saša	gna Gorjupova

V. slika. Kabinet Ane Dimitrijeвне.

Ana Dimitrijeвна, Viktorjeva mati	ga Rogozova
Knez Abrezkov	g. Skrbinšek
Viktor Mihajlovič Karenin	g. Gregorin
Jelizaveta Andrejevna Protasova (Liza)	ga Wintrova
Sluga	g. Sancin

VI. slika. Skromno stanovanje.

Fjodor Vasiljevič (Fedja)	g. Šest
Maša, mlada ciganka	ga Juvanova
Ivan Makarovič, stari cigan, njen oče	g. Terčič
Nastasja Ivanovna, ciganka, njena mati	gna Vera Danilova
Knez Abrezkov	g. Skrbinšek

VII. slika. Posebni kabinet v gostilni.

Fjodor Vasiljevič Protasov (Fedja)	g. Šest
Ivan Petrovič	g. Kralj
Maša	ga Juvanova
Natakar	g. Karagjov

VIII. slika. V stanovanju Protasova.

Jelizaveta Andrejevna Protasova (Liza)	ga Wintrova
Viktor Karenin	g. Gregorin
Voznesenski, Kareninov tajnik	g. Markič
Sluga	g. Sancin

IX. slika. Krčma.

Fjodor Vasiljevič Protasov (Fedja)	g. Šest
Pjetnikov	g. Železnik
Artemjev	g. Ločnik
Natakar	g. Karagjov

X. slika. Soba preiskovalnega sodnika.

Preiskovalni sodnik	g. Lipah
Zapisnikar	g. Terčič
Jelizaveta Andrejevna (Liza)	ga Wintrova
Viktor Karenin	g. Gregorin
Fjodor Vasiljevič Protasov (Fedja)	g. Šest

XI. slika. Hodnik v poslopu okrožnega sodišča.

Sluga	g. Sancin
Ivan Petrovič	g. Kralj
Mladi odvetnik	g. Drenovec
Knez Abrezkov	g. Skrbinšek
Pjetnikov	g. Železnik
Dama	gna Zbofilova
Častnik	g. Cesar
Petrušin, odvetnik	g. Peček
Jelizaveta Andrejevna Protasova (Liza)	ga Wintrova
Viktor Karenin	g. Gregorin
Fjodor Vasiljevič Protasov (Fedja)	g. Šest
Maša	ga Juvanova

Sodniki, gledalci, obtoženci, priče.

Ciganske pesmi v drugi sliki izvaja zbor ruskih dijakov. Solo-točke pojeta ga Juvanova in ga Spilerjeva.

Daljši odmor samo po 4. in 8. sliki.

R. U. R.

Rossum's Universal Robots.

Kolektivna drama v treh dejanjih s predigro. Spisal Karel Čapek.
Prevel O. Šest.

Režiser : O. ŠEST.

Harry Domin, centralni ravnatelj Rossumovih universalnih robotov	g. Rogoz
Inž. Fabry, generalni tehnični ravnatelj R. U. R.	g. Peček
Dr. Gall, upravnik fiziološkega in iznajdbenega oddelka R. U. R.	g. Skrbinšek
Dr. Hallemeier, upravnik zavodov za psiholo- gijo in vzgojo robotov	g. Gregorin
Konzul Busmann, generalni komerc. ravnatelj R. U. R.	g. Železnik
Stavbenik Alkvist, stavbeni šef R. U. R. . . .	g. Kralj
Helana Gloryjeva	ga Wintrova
Nana, njena pestunja	ga Juvanova
Marius, robot	g. Karadjof
Sulla, robotka	gna M. Danilova
Radius, } robota {	g. Cerar
Damon, }	g. Terčič
Drugi } robot {	g. Markič
Tretji }	g. Smerkol
Četrti }	g. Medven
Robot Primus	g. Drenovec
Robotka Helena	ga Wintrova

Več robotov.

Med predigro in prvim dejanjem poteče deset let. Po predigri
in drugim dejanjem odmor. — Dekoracije naslikal g. Skružny.

JACK STRAW.

Komedija v treh dejanjih. Angleški spisal W. Somerset Maugham.
Poslovenil Fran Govekar.

Režiser: B. PUTJATA.

Jack Straw	g. Putjata.
Mrs. Parker-Jennings	gna Vera Danilova.
Mr. Parker-Jennings	g. Plut.
Kitty, } njuna otroka	{ gna Mira Danilova.
Charles, }	{ g. Železnik.
Ambrose Holland	g. Terčič.
Lady Wanley	ga Wintrova.
Lord Serlo	g. Drenovec.
Knez Adrian von Bremer	g. Danilo.
Horton Withers	g. Markič.
Mrs. Withers	gna Rakarjeva.
Rosie Abbot	gna Gorjupova.
Sluga	g. Karagjov.

I. dejanje se vrši v Grand hotelu Babylon v Londonu, II. in III. pa
v salonu Tawerner Halla lady Wanley.

MODNI ATELIER **M. ŠARC** MODNI ATELIER
LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 4.

PLOHA.

Vesela vaška igra v treh dejanjih. Spisal P. Petrović.

Poslovenil M. P.

Režiser: ZV. ROGOZ.

Stojan Marić	g. Škrbinšek.
Stana, njegova žena	gna V. Danilova.
Marko Marić, njegov tast	g. Plut.
Janja, Markova žena	ga Juvanova.
Nikola Jevrić	g. Ločnik.
Mara, njegova žena	ga Rogozova.
Pela, njegova tašča	gna Rakarjeva.
Ciganka	gna M. Danilova.

Godi se v Liki.

Priporoča se

NARODNA KAVARNA

JOSIP CARL,

Ljubljana,
Gosposka ul. šte. 1.

Mladinska predstava.

Krojaček-junaček.

Pravljica igra v štirih slikah z godbo, petjem in baletom.
Spisal I. Görner.

Režiser: A. DANILO.

Slobodan, mogočen kralj	g. Danilo.
Narcisa, njegova hči	gna Mira Danilova.
Rožmarinček, dvorski maršal	g. Drenovec.
Glivar } ministra	{ g. Gregorin.
Gobar }	{ g. Kumar.
Špicabrin, dvorski norec	g. Železnik.
Dr. Lisjak, telesni zdravnik kraljev	g. Medven.
Grofica Medica	gna Zbofilova.
Vojvodinja Oleandrska	gna Gabrijevčičeva.
Kapitan Goliat	g. Cesar.
Baron Kozorog	g. Terčič.
Trska, krojaški mojster	g. Smerkolj.
Amanda, njegova žena	gna Rakarjeva.
Inko, njegov sin, krojaški vajenec	gna Vera Danilova.
Ali } tolovaja	{ g. Ločnik.
Murfi }	{ g. Plut.
Bučman, komornik kraljev	g. Sancin.
Ropotulja, soseda krojačeva	ga Juvanova.

Gospoda, sluge, paži, vojaki in gostje.

J. Kostevc, manufakturna trgovina
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4.

Na drobno! Telefon šte. 538. — Ček. ur. šte. 11.228. Na debelo!

SEVILSKI BRIVEC.

Buffo-opera v dveh dejanjih. Spisal Cezar Sterbini.

Uglasbil G. Rossini. Prevel A. Funtek.

Dirigent: NEFFAT.

Režiser: SEWASTIANOW.

Grof Almaviva	g. Kovač.
Bartolo, zdravnik	g. Zupan.
Rozina, varovanka v hiši Bartola	ga Lovšetova k. g.
Figaro, brivec	g. Levar.
Basilio, učitelj glasbe	g. Betetto.
Fiorello, sluga Almavive	g. Zorman.
I. sluga (tenor)	g. Banovec.
II. sluga (bas)	g. Pugelj.
Berta, hišna pri dr. Bartolu	ga Smolenskaja.
Častnik	g. Zorman.
Notar	g. Perko.]

Vojaki, godci.

Dejanje se vrši v Sevilii.

Prva vprizoritev 5. februarja 1816 v Rimu.

Dr. Bartolo, postarn, ohol, nezaupen, lakomen mož ima mlado, lepo in bogato varovanko, Rozino; v to je zaljubljen in jo hoče za ženo. Strogo jo čuva. V petju jo poučuje Basilio, intriganten in podkupljiv človek, pristaš Bartolov. Dekličino ljubezen pa ima mladi, lepi in bogati grof Almaviva, ki ji priredi kot Lindoro podoknico. Da pospeši zблиžanje z izvoljenko, se posluži Figaro, spretnega, podjetnega, premetenega in predrznega brivca. Ta mu svetuje, naj se obleče kot častnik in gre v Bartolovo hišo, kakor da išče vojaške nastanitve ter naj dela, da je pijan. — Figaro gre pa tudi k Rozini in ji pove, da jo ljubi Lindoro. Deklica je vsa srečna v svoji ljubezni in piše pisemce dragemu. Almaviva pa izvrši, kar mu je svetoval Figaro in provzroči v Bartolovi hiši veliko zmedo. S tem konča prvi akt.

V drugem aktu nastopi Almaviva kot glasbenik Don Alonzo, ki pravi, da je Basilijev učenec in za ta dan njegov namestnik, ker je Basilio bolan; poučeval bo danes Rozino. — Za njim pride Figaro in izvabi Bartola iz sobe s pobijanjem posode. Ta hip porabita Lindoro in Rozina, da si prisežeta ljubezen in zvestobo. Sedaj pa se pojavi Basilio, in zmeda postane večja. Almaviva ga podkupi z možno zlata, da se uda trditvi,

da je bolan, in tako ga spravijo iz hiše. Medtem, ko Figaro brije Bartola, pove Lindoro Rozini, da pride ponjo o polnoči. A Bartolo vjame nekaj zadnjih besedi in gre s palico nad tekmece; ta pa pobegne s Figarom iz hiše. Tedaj nastopi Basilio in pove Bartolu, da je bil dozdevni Don Alonzo grof Almaviva sam. — Bartolo dokazuje Rozini, da jo je Lindoro izdal in da jo namerava oddati Almavivi. Meneč, da je izdana, sprejme Rozina Bartolovo roko in hoče skleniti zakon takoj. — Bartolo pošlje Basilija po notarja, da napiše pogodbo, sam pa gre po stražo, da bi onemogočil ponočni poset. — Almaviva in Figaro pa udreta skozi balkonska vrata, kamor sta prišla po lestvici in pojasnita Rozini, da je Lindoro grof Almaviva, ki jo popelje k altarju kot grofico. Prav tedaj pa prideta Basilio in notar; ta napiše pogodbo, navzoči jo podpišejo in tudi Basilio, podkupljen od grofa, se ne brani biti za pričo. Ko dospè Bartolo s stražo, je pogodba sklenjena in Rozina zaročena z grofom.

TRGOVSKA BANKA d. d. - LJUBLJANA ŠELENBURGOVA UL. 1

preje SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

:::: izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. ::::

PASTORKA JENUFA.

Opera v treh dejanjih. Besedilo spisala po drami iz življenja moravskega naroda Gabrijela Preissova. Poslovenil Fran Govekar.
Uglasbil Leo Janaček.

Dirigent: L. MATAČIČ.

Režiser: VASILIJ SEWASTIANOW.

Stara Burjevka, užitkarica

in gospodinja v mlinu gna Sfiligojeva.

Laca Klemen } polbrata, vnuka Burjeveke { g. Sovilski.
Števo Burja } g. Šimenc.

Cerkovnica Burjevka, vdova

in snaha stare Burjeveke ga Thierry-Kavčnikova.

Jenufa, njena pastorka ga Lewandowska.

Prvi mlinski hlapec g. Cvejić.

Rihtar g. Zupan.

Rihtarica ga Erklavčeva.

Karolka, njiju hči ga Matačićevea.

Pastirica ga Smolenskaja.

Barena, prva dekla v mlinu gna Korenjakova.

Jano, pastirček ga Ribičeva.

Muzikanti, vašcanje.

I. dejanje v mlinu pri Burjevih. II. in III. v sobi cerkovnice.

Med I. in II. dej. poteče pol leta. Med II. in III. dva meseca.

I. premijera Jenufe v Brnu 1904.

Premiera v Narodnem gledališču v Pragi 26. maja 1916.

1. dejanje. Cerkovnica, stroga in odločna žena ima nelastno hčerko, pastorko Jenufko, katera se je zaljubila v lahkomišelnega, razburljivega bratranca Števo — in se mu vdala. Toda, ko se vrne nekega dne Števo pijan od nabora, je njegova ljubezen hladnejša. Odločna in razumna cerkovnica spregovori s Števom resno besedo ter dovoli ženitev samo pod pogojem, da se nikdar več ne opije. Da mu rok na poskušnjo enega leta.

Jenufko pa ljubi tudi resnejši, moški Laca. Boli in grize ga zavest in prepričanje, da se je lahkomišelní in vrtoglavi Števo zaljubil samo v lepo Jenufko. Lice in nekega dne ji v razburjenju prereže lice, v misli, da ji pokvari s tem obraz in jo naredi grdo.

II. dejanje. Jenufka se je hotela zastrupiti. In zopet se posreči cerkovnici, da prepreči nesrečo. Pod pretvezo, da pošlje Jenufko na Dunaj v službo, skriva Jenufko pazljivo doma, kjer se ji rodi Števo deček. Cerkovnica pokliče Števa in ga prosi, naj si vendar vzame nesrečno Jenufko. Vrtoglavi lahkomišelnež pa se skesa in uteče. Obupana cerkovnica se odloči povedati vse Laci. In pošteno in odkrito mu opiše nesrečen položaj. Laca seveda premišlja. Moral bi si vzeti tudi Števovega dečka. V svojem strahu za Jenufko in njeno dobro ime, pravi cerkovnica Laci, da je dete umrlo. In po odhodu Laca, vzame dete in ga vrže pod led. Jenufko pa prepriča, da je dete na vročici umrlo.

III. dejanje. Cerkovnica pripravlja svatbo Jenufke z Laco. In ko se hočejo napotiti v cerkev, krikne po vasi: Našli so pod ledom mrtvo dete. Nesrečna cerkovnica prizna sedaj svojo krivdo in se da odvesti na sodišče. Laca se zavzame za nesrečno Jenufko in ta spozna njegovo verno ljubezen mu pade v naročje. Namenita se skupno v svet, kjer hočeta začeti novo življenje.

Peter Križ Ljubljana, Gledališka ul. 6
vinska klet.

PRODANA NEVESTA.

Komična opera v treh dejanjih. Besedilo spisal K. Sabina, prevel
A. Funtek. Vglasbil B. Smetana.

Dirigent: A. BALATKA.

Režiser: F. BUČAR.

Krušina, kmet	g. Debevc.
Katinka, njegova žena	ga Smolenskaja.
Marinka, njiju hči	ga Lewandowska.
Miha	g. Cvejič.
Neža, njegova žena	gna Sfiligojeva.
Vašek, njiju sin	g. Mohorič.
Janko, Mihov sin iz prvega zakona	g. Šimenc.
Kecal, mešetar	g. Betetto.
Vodja glumačev	g. Bratuž.
Esmeralda, plesalka	ga Matačičeva.
Indijanec	g. Zorman.

Godi se v večji češki vasi v sedanosti. — Balet priredila gna Svobodova, plešejo gna Svobodova, Chladkova in Vavpotičeva. Dekoracije naslikal g. Skružny. — Prva vpriporitev l. 1866. v Pragi

I. Žegnanje. Mešetar Kecal pregovori Marinkine starše, da obljubijo svojo hčer bedastemu Vašku. Marinka ne privoli v možitev, ker hoče ostati zvesta svojemu Janku.

II. Vašek se snide v krčmi s prisojeno mu nevesto, ki je ne pozna in ki mu izviije prisego, da Marinke ne poroči, ker ta ljubi že drugega. Janko proda Kecalu za tristo srebrnikov Marinko s pogojem, da postane žena Mihovega sina.

III. Vašek se zagleda v plesalko Esmeraldo, ki ga pregovori, da nastopi zvečer pri glumaški predstavi. V medveda preoblečenega ga vidijo starši in Kecal ter ga hočejo pridobiti za svoj načrt. Vašek pa jim uide, češ, da Marinke ne mara. Ko Marinki pripovedujejo, da jo je Janko zapustil in prodal, jo prepriča šele pismena pogodba, ki ji jo pokaže Kecal, o Jankovi nezvestobi. Zato obljubi vzeti Vaška. Naposled se izkaže, da je tudi Janko Mihov sin in da je po pogodbi Marinka njegova. Oče z veseljem pozdravi svojega dolgo pogrešanega sina in rad privoli v ženitev.

MADAME BUTTERFLY.

Opera v treh dejanjih. Besedilo po japonski tragediji napisala
L. Illica in G. Giacosa. Vglasbil G. Puccini.

Dirigent: L. MATAČIČ.

Režiser: V. SEWASTIANOW.

Madame Butterfly (Cio-Cio-San)	ga Poljakova k. g.
Suzuki, njena služabnica	gna Rewiczewa.
F. P. Pinkerton, častnik, mornarice S. U. A.	g. Kovač.
Kate Pinkerton	ga Smolenskaja.
Sharpless, ameriški konzul v Nagasaki	g. Levar.
Goro	g. Bratuž.
Princ Yamadori	g. Zorman.
Bonzo	g. Zorman.
Yakuzidé	g. Bekš.
Komisar	g. Pugelj.
Uradnik	g. Drenovec.
Mati Cio-Cio-Sane	ga Lumbarjeva.
Sestrična Cio-Cio-Sane	gna Koreninova.

Sorodniki, prijatelji in prijateljice Cio-Cio-Sane, sluge.

Godi se v mestu Nagasaki na Japonskem dandanes.

Zopet Puccini na našem odru. Priznajmo, vsi radi poslušamo njegovo glasbo, ki res osvaja srca poslušalcev. Veliki mojster, ki nas je v tekoči sezoni očaral s svojo Boheme, v prošli s Tosko, nas je znova posetil. Daleč nekje so njegove misli, daleč kjer se dviguje krasni Nagasaki sredi krizan-tem in črešenj na divnem gričku v mali hišici.

Prelepa mala Butterfly pride, spremljana od prijateljic, pozdravit dospelega mornarskega častnika Pinkertona, ki se raduje s svojim prijateljem Sharplessom krasote narave in vživa nje čare. Mladí Amerikanec se v šali hoče ženiti na »devetstoindevetdeset let« kot je japonski običaj, a iz te šale nastane resnica. Komisar nastopi in naznani navzočim, da Cio-Cio-San in F. P. Pinkerton stopata v zakon, kar potrđita z lastnoročnimi podpisi. Nato se praznuje svatba. A naenkrat se čuje iz dalje glas Bonza in sorodnikov male Butterfly, ki prihaja vedno bližje in proklinja nevernico. Vsi odidejo. Noč nastane. Iz pristana vstaja megla, lučke migljajo, vse je tiho, tuptatam vzblesti zvezda. Prokleta a srečna Butterfly išče v objemu svojega ženina pozabljenja in sreče.

Pinkerton odpotuje.

Mnogo časa mine. Butterfly živi zapuščena s svojo služkinjo Suzuki sredi cvetočega gaja v hišici na gričku v Nagasaki. Obljube Pinkertona so pozabljene, a ona mu ostane zvesta. Roko princa Yamadori odkloni. Ne-strpna postaja. Tedaj ji Sharpless prinese pismo in ji pove, da Pinkerton prihaja. Čul se bo topov strel in ona bo srečna! Že ga zre pred svojimi očmi. V težkem pričakovanju, ukaže Suzuki, naj natrga cvetlic, ki jih potem natrosita po sobi, da jo omami njih duh, a svatbena halja, ki jo obleče naj budi spomine na ono srečno noč.

Tako čakata ženski z otrokom Cio-Cio-Sanini v hišici vso dolgo noč. Kdaj pride zaželjeni?

Dani se. Zora vstaja. Vse oživlja. Butterfly še vedno čaka odkod pride on, ljubljeni. Kaj bo rekel? Kako bo vesel, ko zagleda svoje dete?

Pa Pinkerton je že davno pozabil malo Japonko in se poročil z bogato miss Kate, ki izve o razmerju svojega moža in prosi malo Butterfly odpuščenja.

Tega ona ne prenese in si konča življenje.

PRISPEVAJTE ZA

BORŠTNIK-VEROVŠKOV

NAGROBNI SPOMENIK.

Darila so najlepše — „slike“. Oglejte si jih Aleksandrova c. 5.

V. BEŠTER „HELLOS“

Stanislavski o nalogah gledališča.

Več kot 16 let je že preteklo, odkar je prišel zopet v Evropo Konstantin Sergejevič Stanislavski, vodja, režiser, igralec in ustanovitelj moskovskega umetniškega gledališča. Zdi se, da se ni med 1 1906 in 1922 ničesar dogodilo. Stanislavski je ostal isti, hudoženstveniki z malimi izjemami isti in tudi repertoar isti. Pač se je Stanislavski izpremenil na zunaj, lasje, ki obdajajo njegovo visoko čelo, so postali beli, njegov resignirani izraz se je deloma poglobil, duh sam pa, kateremu daje šele delovanje pravi pomen, je ostal pravtaisti. On je ruska duša. Pozdrav tujine ga razveseli kakor otroka. Takoj ti povdarja, da se gledališče po krivici imenuje samo po njem, ker so ga ustvarili poleg njega tudi Ivanovič Nemirovič Dančenko in še mnogi drugi prijatelji in sodelavniki... Pa poslušajmo raje njegova lastna izvajanja o nalogah gledališča.

Po vojni se nahaja gledališče — in to povsod — v krizi in nekem mučnem položaju. Kakšna nevarnost preti sedanjemu gledališču? Ne samo v Rusiji, temveč povsod imamo novo in lahko rečem, izvrstno publiko, ki prihaja v gledališče z novimi zahtevami. Izvanredno težke zahteve stopajo pred gledališče pa tudi v ekonomskem smislu. Vse to, sili gledališče, da postaja podjetje, ki vabi novo publiko z novimi sredstvi. Repertoar se je izpremenil. Glavno težišče prehaja na zunanost teatra, na smiselno opremo. Vodstvo so prevzeli dekorater, kostumer, inscenacija, igralec pa hodi šele za njimi. S tem se ne obračam proti režiserju, tem manj ker sem sam režiser, ne proti igralcu, čigar sodelovanje je neobhodno potrebno, ali proti stalnemu tovarišu igralca, proti kostumerju. Govorim samo s stališča igralca, ker njegova umetnost očitno propada. Igralec naj stremi za tem, da varuje svojo umetnost. Dosedaj so podpirale teater v posameznih državah vlade. Vsaka dežela je imela gledališče, katero se je moglo posvetiti samo umetnosti in njegov materijalni deficit je krila vlada. Gledališče je imelo tedaj priliko, da je gojilo samo čisto in pravo umetnost in da je kultiviralo igralca. Imelo je priliko, dobre igralce honorirati. Sedaj pa so se časi izpremenili in vlade ne morejo gledališča tako izdatno podpirati in zato morajo igralci sami skrbeti za to, da njihova umetnost ne propade.

Naš sedanji čas označuje dejstvo, da imajo ljudje premalo nacionalnega smisla drug napram drugemu. Cilj vseh ljudi, pa naj pripadajo kateremukoli stanu, bi moral biti: ustvariti potom ene edine govorice medsebojno sporazumljenje. In gledališče razpolaga s to enotno govorico, iz katere govori vsečloveška duša. Preveliko važnost polagamo na zavest in vedno pozabljamo, da doživljamo samo eno desetino svojega življenja zavestno, ostalih devet desetlin pa pod ali nadzavestno. Zato ni cilj gledališča in igralca, podajati tekst drame, temveč primorati gledalce, da se užije v dušo igranega dela. V Moskvi imamo italijanska, nemška, francoska, gruzinska, armenska, starohebrejska, letiška in perzi-

ška gledališča. Vsako igra v svojem jeziku in mi jih razumemo, dasi ne razumemo njihovega jezika. Iz istega vzroka imate najboljše recenzije Čehova ne v Rusiji, temveč v tujini. Zakaj ravno tujina tako izvrstno razumeva Čehovo dušo, dasi o njegovih delih nima pravzaprav pravega pojmovanja? Vzrok je ta, da se morejo narodi medsebojno podzvestno razumeti. In gledališče ima možnost, ljudi zblížati tako tesno, da bodo svetovno dušo razumeli. Morda samo gledališče.

To svojo nalogo bi moglo gledališče po mojem mnenju vršiti samo tedaj, če bi se ustanovila velika družba, ki bi imela svoje študijske odre po vseh večjih mestih Evrope. Glavni faktor in gojenec teh študijskih odrov bi bil igralec. Na ta način bi naša umetnost, o kateri se je napisalo cele knjižnice in katera je kljub temu brez vsake podlage, ohranila igralstvo. Splošno se veruje v legendo, da je treba igralcu samo talenta in drugega nič. In kljub temu vemo, da največji zastopniki naše umetnosti kakor Coquelin, Duse, Possi, Fedotov in drugi neprestano študirajo in se izpopolnjujejo, pa to ne samo iz knjig, temveč v vrvečem življenju, v javnosti in družbi, v kavarnah in restavrantih, na kratko povsod, kjer stopijo lahko v kontakt z življenjem in tako si nabirajo znanja. In vsi streme za tem, da dobi naša umetnost podlago v znanju. Najbrže ni muzika, ki ne pozna not, zakonov harmonije, muzikalne teorije, tudi ne arhitekta ali kiparja, ki bi ne poznal natanko vsega, kar pride pri njegovem delu v poštev. Mar vam je znan kak slučaj, da je postal nekdo, ki je bil do danes še komi, jutri pa že igralec prve vrste ali ravnatelj konzervatorija? Ali, da je postal donašalec vode čez noč slaven vijolinist! Toda zelo često se pripeti, da postane bivši komi igralec. Naša današnja umetnost je pač umetnost talentiranih ali netalementiranih začetnikov. Neobhodno potrebno je, da se sestavijo podlaga in zakoni za našo umetnost. Na tem dela neprestano naše moskovsko umetniško gledališče. Za prvo delovno periodo imamo dovolj kostumov, dekoracij in tehničnih sredstev. Toda te zunaniosti nas ne zanimajo toliko — temveč človek in duša. Za ta cili delamo in želimo, da bi zani delali vsi odri na svetu. Omenjeni študijski odri pa bi imeli še nadaljne naloge. Delo enega bi se izmenjavalo z delom drugega, prirejali bi se kongresi in slavnostne igre vseh središč sveta. In odri bi si lahko izmenjavali medsebojno nove iznajdbe in nove metode. Na ta način bi bilo mogoče naiti podlago za našo umetnost, jo določiti in poglobiti in to za vedno. Potem bi bilo izključeno, da bi se zgodilo to, kar se tolikrat zgodi: če kak genij odide, mora gledališče čakati, da pride drugi ali pa je v nevarnosti, da propade. Študijskih odrov naloga bi bila, prirejati gostovanja. Na pr. praški in moskovski študijski oder. Predno bi prišel praški oder v Moskvo, bi se moskovsko občinstvo poučilo potom predavani, predstav in poduka o češki literaturi in umetnosti. Potem bi šele Pražani v Moskvi gostovali in ravnotako Rusi v Pragi. Če bi v Pragi ali Moskvi ne bilo nobenega učitelja za glasovno kulturo ali ritmiko, bi lahko poslali iz Moskve kakega specialista. Na ta način bi se izmenjavali učitelji in učenci, pa tudi režiserji in odri bi se med-

sebojno seznanili z umetniškimi metodami bratskih odrov. Ravno-tako bi se izposojevala literatura in oprema. Potem ne bo prišlo do takih neokusnosti, kakor sem jih žalibog videl na lastne oči. Na nekem evropskem odru so uprizorili Tolstojevo »Moč teme«. Igralka, ki bi imela predstavljati matrono, je bila oblečena kakor moskovski izvoščik. Niti klobuka ji ni manjkalo.

Skupna eksploatacija gledališkega obrata bi imela pa tudi gmotni uspeh. Onemogočeno bi bilo enkrat za vselej, da bi moralo gledališče, vsled gmotnih razmer prisiljeno, dati vsak teden novi-teto. Vsako gledališče bi naštudiralo dvojce ali troje del in ž njimi potovalo. Ker še mnogo potujem, bom povsod deloval za tako družbo in igralce vsega sveta.

Razno.

Dramatična šola »Udruženja gled. igralcev« v Ljubljani. 12. t. m. se je vršil vzprejemni izpit za dramatično šolo z zelo zadovoljivim uspehom. Sprejetih je bilo 60 učencev, od teh 14 v specialni tečaj, ostali pa v splošnega. V komisiji so bili zastopani člani gledališke uprave gg. inten-dant Hubad, dramaturg Župančič, ravnatelj Golja, tajnik Pugelj in zastop-niki Udruženja. Poduk se vrši v učilnih prostorih I. drž. gimn. in sicer ob ponedeljkih, sredah in petkih od 17.—19. ure. Predavali bodo gg.: dra-maturg O. Župančič, akad. slikar Vavpotič, prof. Fr. Koblar, arch. R. Kregar, dr. Travner in člana drame režiser O. Šest in R. Železnik. Teme predavanj oziroma praktičnih vaj so: fonetika jezika, deklamacija, mi-mika, dram. igra, slovstvena zgodovina (posebno dramska), nauk o kostumu, inscenacija in svetlobni efekti. Udruženje upa, da se dramska šola obdrži na najboljšem nivoju, kakor to zahteva veliko zanimanje in udeležba, jo smatra za svojo veliko in resno nalogo, ki jo hoče vršiti s pomočjo uprave nar. gledališča, kakor mu je to obljubilo. I. semester, ki bo trajal tri mesece, se zaključi z malo interno produkcijo.

Novi predsednik centralne uprave »Udruženja Glumaca SHS« g. Mi-hajlo Markovič se je te dni mudil v Ljubljani, nadzoroval mestni odbor »Udruženja« v Ljubljani in ga pohvalil, da je to eden najbolj delavnih odborov v državi.

Umrl je 2. t. m. v Skoplju član »Udruženja« g. Kosta Ilić. N. v m. p.!

16. t. m. je gostoval v Celju član nar. gledališča v Ljubljani, g. Plut, v »Namišljenem bolniku« v naslovni ulogi.

Premijera »R. U. R.« v Newyorku 9. okt. v Garrick teatru. Utopistič-no Čapkovo dramo so uprizorili v Ameriki z velikim uspehom. Evo samo par mnenj iz ocene »Womens Wear«: S stališča abstraktnega mišljenja je to delo na vsak način nekaj posebnega in polno raznovrstnih zanimivih misli. Vsakdo naj si ga ogleda, kdor hoče na odru gledati anomalije živ-ljenja in nova spoznanja. Mesta so v drami, kjer čujemo obupni klic: »Vstavite se v svojem pohodu! Vrnite se, ali vsaj ostanite v sedanjem sta-diju, sicer pomrete!« Vendar Čapek ne stoji na stališču Tolstoja (Kreuzer-jeva sonata), rajši nasiti možgane, duši pa ne pomaga... Velikopotezni lučni in oderski efekti Lee Simsona so vse hvale vredni, kajti naslikali so nam resnično in natančno situacijo. Igrali so izvanredno. — Predstavo tega

prvega čehoslov. oderskega dela sta oskrbela Selver in Playfair. Režijo sta vodila F. Moeller in Agnes Margan. — Gledališču je častitati, da je prineslo na oder zopet nekaj izvanrednega.

»Živi mrtvec« v Parizu v Théâtre National de l'Odéon bo igran to sezono. Glavni vlogi igrata na povabilo kot gosta A. Moissi in Roza Bertens in sicer v francoščini.

Z velikim pompom in spektaklom so igrali prvič dne 22. okt. na Palatinu v Rimu D'Anunzijevo »Fedro«. Prve vloge so igrali T. Franchini (Fedra), Gabriellino D'Anunzio (Ippolito) itd. Muziko po antičnih motivih je zložil G. Petri. Jasno je, da je ta predstava na prostem sredi ogromnih naravnih kulis napravila izvanreden utis.

4. nov. je bila premijera Miroslava Kriježe drame »Golgota« v Nar. kazalištu v Zagrebu. Uspeh je bil v vsakem oziru zelo velik.

»Daniel«-izdaja Shakespearja spada med najdražje Shakespearjeve knjige. L. 1864 jo je kupila baronica Burdett-Coutts za 862 guinej. Zdaj je zopet naprodaj in zahtevajo zanjo vsoto, kateri bi v našem denarju odgovarjalo 14 milj. Din.

Podjetje Leuna v Halle je ustanovilo za svoje delavce lastno delavsko gledališče, ki je nastanjeno v veliki moderni baraki takozvanega baraknega mesta tega podjetja.

Francosko-češki gledališki odnošaji. »Société des auteurs et compositeurs dramatiques« v Parizu je poverilo svoje zastopstvo gled. biroju »Centrum« v Pragi za vse svoje interese v čehoslov. republiki.

V Jeruzalemu se bo na novo organiziralo hebrejsko gledališče. Večina kinov, ki v Palestini zelo dobro uspevajo, namerava votirati večjo svoto za ustanovitev resnega gledališča. Mnogo prvovrstnih evropskih judovskih igralcev (in teh je med najboljšimi zelo veliko na pr.: Moissi, Schildkraut, holandski senior Bowmeester itd.) in režiserjev (teh je pa še več, posebno v Nemčiji) je povabljenih na sodelovanje. Pripravljajo se dela Judov: Šalom Aš: »Bog maščevanja«, H. Bernstein: »Izrael«, nadalje Juskewicza »Kralj«, A. Tolstaja »Duhovi«. — Prof. Salzberg pa hoče skupno z just. tajnikom Bentvichom in guvernerjem Storrsem ustanoviti opero v Jeruzalemu. Umetniško vodstvo prevzame baje v Rusiji zelo cenjeni operni šef Glinkin.

V Bayreuthu se poleti 1924 po desetletnem odmoru začno zopet slavnostne igre. Predkušnje pod vodstvom Siegfrieda Wagnerja so se že začele.

Princ Abdul Rahim bo v komornem glasbenem društvu v Carigradu osebno dirigiral serenado op. 9 Riharda Straussa.

Pasijonske igre v Oberammergau so se letos sijajno obnesle. 68 predstav je obiskalo 315.000 samih tujcev. Dohodki gledališča znašajo 21 milijonov mark, samo za tekst in fotografije se je prejelo 4 milijone. Obiskovalci so bili skoro sami tujci z zdravo valuto, celo Japonci in indijski principi. Neka ameriška film. družba je ponujala za posnetek — 1 milijon dolarjev. — Kot konkurenco so otvorili v Nancyu v Franciji enake igre, ki so bile tudi dobro obiskane. 21 predstav je privabilo 45.000 ljudi.

V Hamburgu so oblasti in vodstva gledališč ustanovili igralsko šolo, ki si je stavila za cilj in časten namen, vzgajati revne nadarjene začetnike v vsem, česar rabi modern gledališki človek. Odprla se je oktobra.

Ga. Marija Vera se odzove v najkrajšem času povabila Jar. Kvápila in gostuje na Vinohradskem gledišču v Pragi v Goethejevi »Ifigenija na Tavridi« in Ibsenovi »Heddi Gabler«. Obe naslovni ulogi igra v srbsčini. Potem je povabljen na krajše gostovanje v Zürich, na večji baladni večer, kjer bo recitirala škotske in nemške klasične balade. Tu je delovala 2 leti in lani gostovala kot Rodope v »Gygnés in njegov prstan« (Hebbel) in kot Rebeka West (Rosmersholm, Ibsen). Na povratku se ustavi v Ljubljani in nam priredi večji recitacijski večer. Njen slovenski program obsega: narodno balado, Prešerna, Aškerca in Župančiča. Poleg tega recitira nekaj škotskih balad, par srbskih narodnih (Kosovski ciklus) in mesta iz Vojnovičevih dram. Za nas bo tak večer vsekakor nad vse zanimiv, ker se nam dosednji recitacijski večeri niso posebno posrečili; pa tudi nimamo še publike za take izvanrednosti, medtem ko pri drugih narodih pomeni izbran recitacijski večer isto kakor predstava ali koncert.

Poročalo se je, da je dobil g. Pepik Drvota pred meseci od svojcev s Češkega pismo, da je v Rusiji zgorel Ljubljančan Fr. Naval Pogačnik, ki je bil svoje dni prvi svetovni tenorist. Njegovo ime se je bleščalo v slavni trojici: Caruso, Naval, Slezak. — Te dni pa je napovedal Naval na Dunaju koncert, katerega pa bo moral (najbrž iz zdravstvenih ozirrov) preložiti na pomlad. Ta naš slavni rojak je sploh že večkrat umrl. Zadnjikrat menda nekako pred petimi leti pred vojno. Bil je takrat cesarski dvorni komorni pevec v Berlinu. Vozil se je iz Bremena na gostovanje v Ameriko. Parnik se je potopil in po časopisju cele Evrope je bilo čitati samo o tragični smrti slavnega Navala. O usodi parnika in ostalih utopljenecv pa ni nikjer nič stalo. Zato se je upravičeno zjezil nek nemški list, češ: »Poročajte nam vendar tudi kaj o ostalih ponesrečencih, saj za božjo voljo ne odtehta en Naval parnika in vseh drugih popotnikov.« Pa jih je menda že; zakaj nobenega odgovora ni bilo nato po časopisih. Naš Naval je namreč — medtem ko si je evropski časopisni šmok v tej vroči polemiki s tinto prste mazal — že davno pel v Metropolitan Operi v Newyorku in si pritenoril lepe dolarje. —

Ko se je že 63-tič ponavljala Puccinijeva »Boheme« je prisostvoval predstavi tudi brihtni saški kralj Friderik August. Slavni naš dalmatinski rojak tenor Tino Pattiera je žvrgolel Rodolfa. Splošno mnenje je bilo, da poje Pattiera vedno za ton prenizko, kralj pa ga je zagovarjal: »Kaj še, saj ni res, Pattiera ni še nikoli prenizko pel. Ampak da veste, orkester jo je za ton previsoko urezal!« — Drugič so nanovo naštudirali Shakespearjevo »Komedijo zmešnjav«. Kralj je bil do konca predstave navzoč. Navdušenje občinstva je bilo zelo veliko, vsi sodelujoči so morali pred zastor, seveda tudi režiser v smokingu. Kralj, ki je ravnokar hotel zapustiti ložo, je še enkrat zaploskal priklanjajočim se igralcem in mimogrede omenil svojemu adjutantu: »Glejte si no, celo avtor je danes navzoč.«

Vizitke, kuverte, račune in druge tiskovine
izvršuje lično in poceni

Zvezna tiskarna in knjigarna

∴ v Ljubljani, Wolfova ulica šte. 1. ∴

ČEVLJIZNAMKE „PEKO“ SO NAJBOLJŠI

ZAHTEVAJTE JIH POVSOD.

PRODAJA ENGROS IN DETAJL.

BREG 20.

LJUBLJANA

BREG 20.

AGIOMOBILI
MOTORJI
KOLESA
AGIOGARAŽA
AGIOVOŽNJE
LJUBLJANA
POSPOSVEŠKACIJE-VOVATO

GRIČAR & MEJAČ

zaloga oblek za dame, gospode in otroke.

Šelenburgova ulica 3.

Vogel Knaflove ulice.

Mnogo denarja

si lahko prihranite
ako kupujete blago za moške
in ženske obleke, perilo, tri-
kotažo, posteljno opremo itd.
v velikem skladišču blaga
veletrgovine

A. & E. Skaberne
Ljubljana, Mestni trg 10.

Urejuje Fran Lipah.

Cena Din 3.50.

Tiska Zvezna tiskarna v Ljubljani.